

నోటి ఆరాధనలు

హృదయారాధనలను గురించి వివరంగా తెలుసుకున్నాక యిక నోటి ఆరాధనలలోకి వద్దాం. వీటిలో ముఖ్యమైనవి :

- 1) ప్రార్థన, సహాయాన్ని అర్థించడం, శరణు కోరడం
- 2) ధ్యానము (జిక్ర్) మరియు దివ్యఖురాన్ పారాయణం
- 3) ప్రశంసించడం
- 4) కృతజ్ఞతలు తెలపడం

(1) ప్రార్థన (దుఆ), సహాయాన్ని అర్థించడం, శరణుకోరడం :

ఈ మూడు కార్యాలూ మనిషి చేసే ఆరాధనల్లో చాలా ముఖ్యమైన ఆరాధనలు. ఈ మూడు కూడా కొన్ని ప్రత్యేక షరతులకు లోబడి దైవేతరుల విషయంలో ధర్మ సమ్మతమైనప్పటికీ, వాటి సంపూర్ణ రూపంలో మాత్రం కేవలం అల్లాహ్ కే చెందిన హక్కులు.

ప్రార్థనను గురించి అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“నీ ప్రభువు ఇలా అంటున్నాడు : నన్ను ప్రార్థించండి, నేను మీ ప్రార్థనలను అంగీకరిస్తాను. గర్వానికి లోనై నా ఆరాధనకు విముఖులయ్యేవారు తప్పనిసరిగా అవమానానికి, పరాభవానికి గురై నరకంలో ప్రవేశిస్తారు”. (మూమిన్ : 60)

“మసీదులు అల్లాహ్ కొరకే ప్రత్యేకించబడ్డాయి. కనుక వాటిలో అల్లాహ్ తో పాటు ఇతరులెవ్వరినీ ప్రార్థించకండి.” (జిన్న్ : 18)

నోమాన్ బిన్ బషీర్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ఉద్ఘోషించారు: “దుఆ (ప్రార్థన) కూడా ఆరాధనే అని తదుపరి దివ్య ఖురానులోని “మీ ప్రభువు ఇలా అంటున్నాడు :

నన్ను ప్రార్థించండి, నేను మీ ప్రార్థనలను స్వీకరిస్తాను” (40 : 60) అన్న సూక్తిని పరిచారు.

(అబూదావూద్ : 1479)

పై ఆధారాల ద్వారా దుఆ ఆరాధన అని తేలిపోయింది. మరి ఆరాధన అనేది ప్రత్యేకంగా అల్లాహ్ కే చెందిన హక్కు కాబట్టి ‘దుఆ’ కూడా అల్లాహ్ కే చెందాలి. దైవేతరుల కోసం అది షిర్క్ అవుతుంది.

అయితే, కొన్ని ప్రత్యేక షరతులకు లోబడి దైవేతరులను వేడుకోవడం కూడా ధర్మ సమ్మతమవుతుంది. ఆ షరతులు ఇవి :

1) ఎవరినైతే వేడుకుంటున్నారో అతను బ్రతికి వుండడమే కాకుండా వారి మాటలను వినగలిగే లేదా కనీసం అర్థం చేసుకోగలిగే స్థితిలో వుండాలి.

2) ఏ విషయం నిమిత్తం వేడుకుంటున్నారో - దానిని పూర్తి చేయగల శక్తి సామర్థ్యాలు కలిగి వుండాలి.

ఉదాహరణకు : మనిషి తన ఇంట్లో ఎవరినైనా ‘కాస్త నీళ్లు త్రాగించండి’ అని వేడుకోవడము.

దీని మూలంగా అతణ్ణి తప్పు పట్టడానికి వీలుండదు.

కానీ, ఆ నీళ్ళనే లేదా అల్లాహ్ ఒక్కడే తీర్చగల విషయాలను గురించి దైవేతరుల సమాధుల వద్ద (వారు ప్రజల దృష్టిలో ఎంత గొప్ప వారైనా సరే) ప్రార్థిస్తే నిస్సందేహంగా అది షిర్క్ అవుతుంది.

ఎందుకంటే ఆ దైవేతరుడు వారి మధ్య బ్రతికి లేడు సరికదా కనీసం వారి ప్రార్థనను కూడా వినే స్థితిలో లేడు. అంతేకాక వారి అవసరాన్ని తీర్చగలిగే శక్తి సామర్థ్యాలను కూడా కలిగి లేడు.

దివ్యఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“అల్లాహ్ ను కాదని, ప్రళయం వచ్చేవరకు అతనికి సమాధానమయినా ఇవ్వలేనివారిని, మొరొపెట్టుకుంటున్నవారు తమను మొరొపెట్టుకుంటున్నారనే విషయం కూడా ఎరుగని వారిని వేడుకొనే వాడికంటే పరమ భ్రష్టుడయిన మానవుడు ఎవడు వుంటాడు? (ప్రళయం రోజు) మానవులందరినీ సమావేశ పరచినప్పుడు, వారు తమను వేడుకున్న వారికి విరోధులై పోతారు, వారి ఆరాధనను తిరస్కరిస్తారు.”

(అహ్మఖాఫ్ : 5-6)

యిక సహాయాన్ని అర్థించడం విషయానికొస్తే ఇది కూడా దీని సంపూర్ణ రూపంలో అల్లాహ్ కే చెందిన హక్కు. అంటే మనిషి తన నిస్సహాయతను దృష్టిలో పెట్టుకొని కేవలం అల్లాహ్ నే తన సమస్త అవసరాలను తీర్చే వాడుగా నమ్మి సహాయం కోసం కేవలం అల్లాహ్ నే అర్థించడానికి సిద్ధపడాలి.

అల్లాహ్ విషయంలో ముస్లిముల ప్రార్థన యిలా వుండాలి.

“మేము నిన్నే ఆరాధిస్తాము, సహాయం కొరకు నిన్నే అర్థిస్తాము”

(ఫాతిహ : 4)

ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కు దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఈ వచనాలు సదా గుర్తు పెట్టుకో అని ఉపదేశించారు :

“ఏదైనా వేడుకోవాలంటే కేవలం అల్లాహ్ నే వేడుకో, సహాయం కావాలంటే అల్లాహ్ సహాయాన్నే అర్థించు” (తిర్మిజి - అబ్ వాబుల్ సిఫతుల్ ఖియామహ్)

దైవేతరుల ద్వారా సహాయాన్ని అర్థించడాన్ని మూడు రకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

1) తమకు అవసరమైన విషయంలో సహాయం చేయగలిగే శక్తి సామర్థ్యాలు కలిగి వున్న వ్యక్తిని సహాయం కొరకు అర్థించడం - ఇది ధర్మ సమ్మతమే. అయితే సహాయం అర్థించబడే కార్యం ధర్మ సమ్మతమైనదా, కాదా అన్న విషయాన్ని ముందు పరిగణలోనికి తీసుకోవలసి వుంటుంది. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“మంచికి, దైవ భక్తికి సంబంధించిన పనులలో అందరితో సహకరించండి. పాప కార్యాలలో, అత్యాచారాలలో ఎవరితోనూ సహకరించకండి”.

(మాఇద : 2)

2) స్వయంగా తమ కళ్ళ యెదుట జీవించి వున్నప్పటికీ మన అవసరాన్ని తీర్చగలిగే శక్తి సామర్థ్యాలు కలిగిలేని వారితో సహాయాన్ని అర్థించడం - ఇది ఒక నిష్ప్రయోజనమైన చర్య.

ఉదాహరణకు : ఒక పిల్లవాణ్ణి, చాలా బరువుగా వున్న ఒక వస్తువును ఎత్తడానికి సహాయాన్ని అర్థించడం వృథాయే అవుతుంది.

3) సమాధులలో ఖననమై వున్న వారిని, మన మధ్య భౌతికంగా లేకుండా మన అవసరాన్ని సైతం తీర్చ గల శక్తి సామర్థ్యాలు లేనివారిని, వారు జీవించి వున్నప్పటికీ సహాయం కొరకు అర్థించడం - ఇది నిస్సందేహంగా షిర్క్ అవుతుంది. ఎందుకంటే ఈ పనిని చేసేవాడు అర్థించబడే వారికి మానవాతీత శక్తులున్నాయని నమ్ముతాడు. అంటే కేవలం అల్లాహ్ కే చెందిన శక్తి సామర్థ్యాలను దైవేతరులకు ఆపాదిస్తాడు.

శరణుకోరడం :

ఇది కూడా ఆరాధనే. అందుకే ఇది కూడా దీని సంపూర్ణ రూపంలో కేవలం అల్లాహ్ కే చెందాలి.

దివ్యఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“ఇలా అను : నేను ఉదయం ప్రభువు శరణు కోరుతున్నాను”.

(ఫలఖ్ : 1)

“ఇలా అను : నేను మానవుల ప్రభువు, మానవుల చక్రవర్తి, మానవుల ఆరాధ్య దైవం (అయిన అల్లాహ్) శరణు కోరుతున్నాను”. (నాస్ : 1-3)

అల్లాహ్ ను శరణు కోరడం అంటే తమ నిస్సహాయతను దృష్టిలో పెట్టుకొని తమకు ప్రస్తుతం కలుగుతున్న కష్ట నష్టాలను, రాబోయే కష్ట నష్టాలను సంపూర్ణంగా తీర్చడంలో అల్లాహ్ ను పరిపూర్ణుడిగా నమ్మి కోరే శరణు అన్నమాట. అయితే అల్లాహ్ యొక్క పరిపూర్ణ సద్వచనాల ద్వారా, ఆయన పరువు ప్రతిష్టలు, అధికారాలు, ఆయనకు గల పేర్ల ద్వారా శరణు కోరడం కూడా అల్లాహ్ శరణు కోరడమే అవుతుంది.

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఉస్మాన్ బిన్ అబుల్ ఆస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కు ఈ విధంగా ప్రార్థించమని ఉపదేశించారు :

“నేను అల్లాహ్ ను, ఆయన అధికారాన్ని సాధనంగా చేసుకొని నాకు కలిగిన లేదా కలుగుతుందేమోనన్న భయమున్న వ్యాధి నుండి శరణు వేడుతున్నాను.”

(సహీ ముస్లిం - కితాబుస్సలామ్, బాబ్ : తఅవ్వజి మిన్ షైతానిల్

వన్ వసతి ఫిస్సలాతి)

ఇంకో వ్యక్తిని ఇలా ప్రార్థించమని ఆదేశించారు :

“నేను అల్లాహ్ సృష్టితాల కీడు నుండి ఆయన పరిపూర్ణ సద్వచనాల శరణు వేడుతున్నాను”.

(సహీ ముస్లిం- కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఅయి వత్తాబా వల్ ఇస్సైగ్ ఫారి, బాబ్ :
దావాతి వత్తఅవ్వుజి)

యిక ఈ శరణు పొందడమనేది ఒక షరతుకు లోబడి దైవేతరుల విషయంలో కూడా ధర్మ సమ్మతమవుతుంది. అదేమిటంటే ఆ దైవేతరులు శరణు పొందగోరే వారికి శరణు యివ్వగలిగే స్థితిలో వుండాలి.

ఉదాహరణకు : తమకు జరగబోయే అపాయాన్ని ముందుగా ఊహించి ఏదైనా ఇంటి ద్వారా, వ్యక్తుల ద్వారా శరణు పొందడం. ఈ స్థితిలో మనిషి పాపాత్ముడు కాజాలడు.

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ప్రళయానికి ముందు రాబోయే ఉపద్రవాల గురించి చెబుతూ యిలా సెలవిచ్చారు :

“ఎవరైతే వాటిలో పడాలనుకుంటాడో అవి అతణ్ణి తమలో కలుపుకుంటాయి. అందుకే ఎవరికి ఏ శరణు దొరికినా దాని శరణు తీసుకోండి”.

(సహీ ముస్లిం)

మరి శరణు పొందడమనేది మృతులతో గానీ, బ్రతికి వున్నప్పటికీ ప్రస్తుతం వారి దగ్గర లేని వారితో గానీ జరిగితే అది నిస్సందేహంగా షిర్క్ అవుతుంది. ఎందుకంటే వీరిద్దరు కూడా శరణు కోరే వారికి శరణు యివ్వగలిగే స్థితిలో లేరు కాబట్టి.

వసీలా

యిక ‘వసీలా’ ను గురించి, దాని వాస్తవికతను గురించి తెలుసుకొందాము.

‘వసీలా’ అంటే ధార్మిక దృష్టిలో - అల్లాహ్ వద్ద తన ప్రార్థనలు స్వీకరించబడటానికి, ఆయన సాన్నిధ్యాన్ని పొందటానికి మనిషి ఉపయోగించే సాధన మన్నమాట.

స్వర్గంలోని ఉన్నతమైన స్థానాన్ని కూడా ‘వసీలా’ అని అంటారు. దీని గురించి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా వివరించారు.

తాను దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం)ను ఇలా చెబుతుండగా విన్నానని అబ్దుల్లా బిన్ అమ్ర బిన్ ఆస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) తెలియజేశారు : ముఅజ్జిన్ అజాన్ పలికేటప్పుడు మీరు కూడా ముఅజ్జిన్ పలికే పలుకులను ఉచ్చరించండి. తదుపరి నాపై దరూద్ పఠించండి. ఎందుకంటే, ఎవరైతే నాపై ఒకసారి దరూద్ పఠిస్తాడో అల్లాహ్ అతనికి పది పుణ్యాలు ప్రసాదిస్తాడు. తర్వాత నాకు ‘వసీలా’ను ప్రార్థించండి. వాస్తవానికి ‘వసీలా’ అనేది స్వర్గంలోని ఉన్నతమైన స్థానం. అది అల్లాహ్ దాసుల్లో కేవలం ఒకరికి మాత్రమే ప్రాప్తమవుతుంది. ఆ దాసుణ్ణి నేనే అవుతానని నేను ఆశిస్తున్నాను. ఎవరైతే నాకోసం ‘వసీలా’ ను ప్రార్థిస్తారో (అంటే దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం)కు ‘వసీలా’ స్థానం ప్రసాదించమని అల్లాహ్ ను ప్రార్థిస్తారో) వారి కొరకు నా ‘సిఫారిష్’ తప్పనిసరి అయిపోతుంది.

(సహీ ముస్లిం : కితాబుస్సలాత్, బాబ్ : ఇస్తైహ్ బాబిల్ ఖాలిమిన్ ల ఖాలిల్ ముఅజ్జిని)

యిక మనిషి ఉపయోగించే ‘వసీలా’ లోకి వద్దాం.

వాస్తవానికి అల్లాహ్ ను వేడుకోవడానికి ‘వసీలా’ అనేది తప్పనిసరి అన్న షరతు దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) షరీయత్తులో ఎక్కడా దొరకదు. ‘వసీలా’ అనేది కేవలం ప్రార్థన ప్రభావాన్ని పెంచడానికి సహాయ పడుతుంది. అంతే కాని, వసీలా లేకుండా చేసే ప్రార్థన అసలు స్వీకరించబడదు, వసీలా లేకుండా అల్లాహ్ ను నేరుగా వేడుకో కూడదు ... అని కొందరు చేసే వాదనకు ఋజువు ఎక్కడా దొరకదు.

దివ్య ఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“నా దాసులు నన్ను గురించి నిన్ను అడిగితే, నేను వారికి అత్యంత సమీపంలో ఉన్నాననీ, పిలిచేవాడు నన్ను పిలిచినపుడు నేను అతని పిలుపును వింటాను, సమాధానం పలుకుతాను అని ఓ ప్రవక్తా! నీవు వారికి తెలుపు”.

(బఖర : 186)

ఇంకో చోట ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“విశ్వాసులారా ! అల్లాహ్‌కు భయపడండి. ఆయన సాన్నిధ్యానికి చేరే మార్గాన్ని (వసీలా) అన్వేషించండి. ఆయన మార్గంలో నిరంతరం కృషి (జిహాద్) చేయండి. బహుశా మీకు సాఫల్య భాగ్యం లభించవచ్చు”. (మాఇద : 35)

ఈ రెండు ఆయతుల ద్వారా ‘అల్లాహ్’ను నేరుగా వేడుకోవచ్చునీ, అయితే వసీలా ఉపయోగించి వేడుకోవడం ఉత్తమం అనీ తెలుస్తోంది.

దివ్యఖురానునూ, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి ప్రామాణిక హదీసులను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేస్తే మొత్తం మూడు రకాల వసీలాలు ధర్మ సమ్మతమని తెలుస్తాయి. వాటి వివరాలు ఇవి :

(1) అల్లాహ్ యొక్క పేర్లు, గుణగణాల ద్వారా అతణ్ణి వేడుకోవడం

“అల్లాహ్ మంచి పేర్లకు అర్హుడు. ఆయనను మంచి పేర్లతోనే వేడుకోండి. (ఆరాఫ్ : 180)

బురైదా అస్లమీ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం ఒక వ్యక్తి ఈ విధంగా ప్రార్థిస్తుండగా దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) విన్నారు :

“ఓ అల్లాహ్! నీవే దేవుడవనీ, నీవు తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు లేడనీ, నీవు ఒక్కడివేననీ, నిరపేక్షాపరుడవనీ, నీది సంతానానికి అతీతమైన అస్తిత్వమనీ, నీవు కూడా ఎవరి సంతానం కాదనీ, నీకు సాటి రాగలవారు ఎవరూ లేరనీ, నేను సాక్ష్యమిచ్చి నిన్ను అభ్యర్థిస్తున్నాను”.

ఈ ప్రార్థన విని దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా పలికారు : ఎవరి చేతుల్లో నా ప్రాణం వుందో ఆ శక్తి స్వరూపుని సాక్షి! ఇతను అల్లాహ్ యొక్క మహాన్నత నామాన్ని సాధనంగా చేసుకొని ప్రార్థించాడు. దాన్ని సాధనంగా చేసుకొని ప్రార్థిస్తే ప్రార్థన స్వీకరించబడుతుంది. ఇంకా దాన్ని సాధనంగా చేసుకొని అర్థిస్తే ప్రసాదించడం జరుగుతుంది.

(తిర్మిజి - అబ్‌వాబుద్దుఆత్, బాబ్ : మాజా అఫిజామె యిద్దావాతి అన్ రసూలుల్లాహ్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం))

అనస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తనకు ఏదైనా ఆపద వస్తే ఇలా ప్రార్థించేవారు :

“ఓ సజీవుడా! ఓ నిత్యుడా! నేను నీ కారుణ్యాన్ని సాధనంగా చేసుకొని నిన్ను అభ్యర్థిస్తున్నాను”.

(తిర్మిజి : అబ్వాబుద్దుఆల్, సహీ తిర్మిజి, అల్బానీ : 2796)

(2) తాము చేసిన మంచి పనులను సాధనంగా చేసుకొని అల్లాహ్ ను వేడుకోవడం

“వారు (విశ్వాసులు) ఇలా వేడుకుంటారు : ప్రభూ ! మేము విశ్వసించాము. మా తప్పులను మన్నించు. మమ్మల్ని నరక జ్వాలల నుండి కాపాడు.”

(అలి ఇమ్రాన్ : 16)

యిక్కడ “విశ్వసించాము” అన్న సదాచరణను సాధనంగా చేసుకొని అల్లాహ్ ను వేడుకోవడం జరిగింది.

అదీగాక, బనీ ఇస్రాయీల్ లోని ముగ్గురు వ్యక్తులు తమ తమ సదాచరణలను సాధనంగా చేసుకొని అల్లాహ్ ను వేడుకొని తాము చిక్కుకుపోయిన గుహలో నుండి బయటపడ్డ వృత్తాంతము అందరికీ తెలిసిందే.

(సహీ ముస్లిం - కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఅయి వత్తెబా వల్ ఇస్సైగ్ ఫారి. బాబ్ :

ఖిస్సతి అన్ హాబిల్ గారి)

(3) బ్రతికి వున్న సత్పురుషుని ప్రార్థనను సాధనంగా చేసుకొని అల్లాహ్ ను వేడుకోవడం

అనస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం : (ఉమర్ (రజి అల్లాహు అన్ను) గారి పరిపాలనా కాలంలో) ప్రజలు కరువు కాటకాలకు గురయినప్పుడు ఉమర్ (రజి అల్లాహు అన్ను) అబ్బాస్ బిన్ ముత్తలిబ్ (దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి బాబాయి) చేత ప్రార్థన చేయించే వారు. ఆ సందర్భంగా ఉమర్ (రజి అల్లాహు అన్ను) ఇలా ప్రార్థించేవారు : దేవా ! దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఈ లోకంలో వున్నప్పుడు మేము ఆయన (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) (ప్రార్థన)ను సాధనంగా చేసుకొని వర్షం కోసం ప్రార్థిస్తే నీవు వర్షం

కురిపించే వాడివి. (ప్రవక్త తదనంతరం) ఇప్పుడు మేము మా ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి బాబాయి (ప్రార్థన)ని సాధనంగా చేసుకొని ప్రార్థిస్తున్నాం. కనుక యిప్పుడు కూడా మాకు వర్షాన్ని కురిపించు”.

అనస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం : అబ్బాస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) చేత (ప్రార్థన చేయించిన తర్వాత) బాగానే వర్షం కురిసేది.

(సహీ బుఖారి : 1010)

యీ మూడు రకాల వసీలాలు తప్ప మరే రకమైన వసీలా అయినా అది పూర్తిగా నిషిద్ధము. దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మంలో వాటికి ఎంత మాత్రం స్థానం లేదు.

ప్రార్థన, సహాయాన్ని అర్థించడం, శరణు కోరడం, వసీలాల గురించి ధర్మ సమ్మతమైన విషయాలు, నిషేధించబడ్డ విషయాలను గురించి సవివరంగా తెలుసుకున్నాక ప్రస్తుత ముస్లిం సమాజం మీద ఒక్కసారి దృష్టి సారిస్తే, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మంలో నిషేధించబడ్డ ఎన్నో కార్యాలను ఈ రోజు ముస్లింలు చేస్తున్నారు. మామూలుగా చేయడం కాకుండా, ఇదే వాస్తవ దైవ ధర్మమని గ్రుడ్డిగా నమ్మి పూర్తి భక్తి శ్రద్ధలతో చేస్తున్నారు.

‘యా గౌస్ అల్ మదత్’ (అల్లాహ్ క్షమించుగాక) అని షేఖ్ అబ్దుల్ ఖాదిర్ జీలానీ (రహమతుల్లా అలై) గారి సహాయాన్ని అర్థిస్తూ వాడే నినాదం ఈ రోజు ముస్లిం సమాజంలో సర్వసామాన్యమైపోయింది.

‘భరోదే ఝాలీ మేరీ యా మహమ్మద్’ అంటూ దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) సహాయాన్ని అర్థిస్తూ పాడబడే ఖవ్వాలీ కూడా అందరికీ సుపరిచితమే. దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) నూ, గతించిన పుణ్య పురుషులను వసీలాగా చేసుకొని అల్లాహ్ ను వేడుకోవడంతో పాటు, సమాధుల (మజార్లు) వద్ద కూడా తమ విన్నపాలు చేసుకోవడం జగమెరిగిన సత్యమే.

మరి ఇంత బాహాటంగా దైవేతరులు పూజింపబడుతుంటే అల్లాహ్ కారుణ్యం ఆ సమాజం పై వర్షిస్తుందా? సుఖశాంతులు ఆ సమాజంలో వుంటాయా?

అల్లాహ్ కారుణ్య, సుఖశాంతుల మాటేమో గానీ అల్లాహ్ శిక్ష మాత్రం పడే పూర్తి అవకాశముంది.

కనుక ముస్లింలారా! యికనైనా కళ్ళు తెరవండి. తమ సమస్యల నివారణ నిమిత్తం దైవేతరులతో పెంపొందించుకున్న సంబంధాలను పూర్తిగా త్రొవ్వేయండి. వాటిలో ఎలాంటి వాస్తవమూ లేదు. అల్లాహ్ ను గట్టిగా నమ్మండి. సహాయం కొరకు కేవలం మీ సృష్టికర్తనే ప్రార్థించండి. ఆయన శరణు మాత్రమే పొందండి.

అల్లాహ్ తన దాసునికి సరిపోడా?(39:36) అని అల్లాహ్ మాటి మాటికీ మనల్ని ప్రశ్నిస్తున్నాడు.

ఒక రోజు మనమందరం అల్లాహ్ సన్నిధిలో హాజరు కాబోతున్నామన్న విషయం మరువకండి. ఈ వ్యవహారిక జీవితంలోని విశ్వాస ఆచరణల మీదే మన పరలోక గమ్యస్థానం ఆధారపడి వుందన్న విషయం ఎల్లప్పుడూ గుర్తు పెట్టుకోండి.

(2) దివ్య ఖురాను పారాయణం, ధ్యానము (జిక్స్) :

నోటిద్వారా చేయబడే ఆరాధనల్లో ఈ రెండు కూడా ముఖ్యమైనవే. వీటి ద్వారా కూడా మనం అల్లాహ్ ను ప్రసన్నుణ్ణి చేసి ఎంతో పుణ్యాన్ని సంపాదించ వచ్చు. ఈ రెండు ఆచరణలు అల్లాహ్ వద్ద స్వీకృతి పొందడానికి మూడు షరతులు పాటించాల్సి వుంటుంది. ఆమాట కొస్తే ఏ సదాచరణ అయినా అల్లాహ్ వద్ద ఆమోద యోగ్యం కావడానికి ఈ షరతులు అవసరమవుతాయి. వాటిలో ...

మొదటిది - పటిష్టమైన విశ్వాసం కలిగి వుండి షిర్క్ కు దూరంగా వుండడం.

రెండవది - దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి సున్నత్ ప్రకారం దానిని ఆచరించడం.

మూడవది - దానిని పాటించడంలో ప్రదర్శనా బుద్ధికి దూరంగా వుండడం.

“తమ ప్రభువును విశ్వసించని వారి పనులను తుఫాను రోజున వీచే పెనుగాలి ఎగుర వేసే బూడిదతో పోల్చవచ్చు. వారు తాము చేసిన దానికి

ఎటువంటి ప్రతిఫలాన్నీ పొందలేరు. ఇదే మార్గ భ్రష్టత్వానికి పరాకాష్ఠ అంటే”.

(ఇబ్రాహీం : 18)

“విశ్వాసులారా! మీరు అల్లాహ్ కు విధేయత చూపండి, ఆయన ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం)కు విధేయత చూపండి. (అవిధేయత చూపి) మీ పనులను వృథా చేసుకోకండి”.

(మహమ్మద్ : 33)

యిక ప్రదర్శనా బుద్ధి (రియాకారీ) విషయానికొస్తే, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) దీనిని షిర్క్ అస్గర్ (చిన్న షిర్క్) అని అభివర్ణించారు.

కావున వీటిని ఎల్లప్పుడూ మనసులో పెట్టుకొని తగు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

దివ్యఖురాను పఠనం, దాని ప్రయోజనాన్ని గూర్చి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఒక హదీసులో ఇలా సెలవిచ్చారు.

“దివ్య ఖురానును స్వయంగా పఠిస్తూ ఇతరులకు కూడా నేర్పేవాడే మీలో శ్రేష్ఠమైన వ్యక్తి”.

(సహీ బుఖారి)

యిక్కడ పఠించి నేర్పడమంటే కేవలం అరబ్బీ భాషలో పఠిస్తూ ఇతరులకు నేర్పడమే కాదు, దాని అర్థాన్ని కూడా స్వయంగా ముందు తెలుసుకొని తరువాత ఇతరులకు కూడా దానిని గూర్చి వివరించడం. దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) సహచరులు అర్థం చేసుకొని పఠించే వారు. అరబ్బీ వారి మాతృభాష అన్న విషయం మనం గుర్తు పెట్టుకోవాలి. ఆ మాటకొస్తే వారు దివ్యఖురాను పఠనం, దానికనుగుణంగా ఆచరించడం - రెండూ ఒకేసారి పాటించేవారు.

దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఈ విధంగా బోధిస్తుండగా తాను విన్నానని ఉమామా బాహిలీ (రజి అల్లాహు అన్ను) తెలియజేశారు:

“ఖురాను పారాయణం చేయండి. ప్రళయ దినాన అది తనను పారాయణం చేసే వారి కొరకు సిఫారసు దారుగా వస్తుంది.

(సహీ ముస్లిం - కితాబుల్ ఫజాయిల్ ఖురాన్)

వేరే హదీసుల్లో, సూరే బఖర, సూరే ఆలి ఇమ్రాన్, సూరే ముల్క్, గూడా తమను పఠించే వారి కొరకు సిఫారసు చేస్తాయని దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) సెలవిచ్చారు.

(సహీ ముస్లిం, అబూదావూద్)

యావత్తు ఖురానును పారాయణం చేయడానికి తీసుకోవాల్సిన కనీస సమయం గురించి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా తెలియజేశారు:

“మూడు రోజుల కన్నా తక్కువ సమయంలో ఖురానును పారాయణం చేసిన వాడు దాన్ని అర్థం చేసుకోలేడు”. (అబూదావూద్ : 1390)

ఖురాను పారాయణానికి సంబంధించిన యీ వాస్తవాలను తెలుసుకున్న తర్వాత మన ముస్లిం సమాజంలో ప్రస్తుతం బాహటంగా జరిగే ‘ఖురాన్ ఖానీ’లలో ఎంత వాస్తవ ముందో మనం ఇట్లే గ్రహించవచ్చు.

మొట్టమొదట : ‘ఖురాన్ ఖానీ’యే దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మంలో లేని ఒక క్రొత్త పోకడ (బిద్ అత్).

యిక రెండవది: కొన్ని గంటల వ్యవధిలో మొత్తం ఖురాను ను పారాయణం చేయడం.

ఇలాంటి ఆచరణ అల్లాహ్ వద్ద స్వీకృతి పొందగలదా? చెప్పండి.

ఆశ్చర్యమేసే మరో విషయమేమిటంటే, రంజాన్ నెలలో ఒకే రాత్రి మొత్తం ఖురాను ను పూర్తి చేయడానికి కొందరు ఉలమాలు సైతం ప్రోత్సహించడం. వాస్తవానికి ఇలాంటి ఆచరణల వల్ల ప్రయోజనమేమీ దొరకదు సరికదా ధర్మంలో లేని క్రొత్త పద్ధతులను ప్రవేశ పెట్టినందుకు గాను శిక్ష పడే అవకాశముంది.

యిక ధ్యానము (అల్లాహ్ సంస్మరణము)ను గూర్చి తెలుసుకొందాం.

ధ్యానం కూడా కేవలం అల్లాహ్ మెప్పును పొందడానికి, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) నేర్పిన పద్ధతి ప్రకారమే జరగాలి. అప్పుడే అది ఆమోద యోగ్యమవుతుంది.

అల్లాహ్ సంస్మరణము ప్రాధాన్యత గూర్చి అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“బాగా తెలుసుకోండి! అల్లాహ్ సంస్మరణ ద్వారానే హృదయాలకు తృప్తిని పొందే భాగ్యం లభిస్తుంది”. (రాద్ : 28)

అబూ మూసా (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు :

“అల్లాహ్‌ను స్మరించే వాడు సజీవంగా వున్న వ్యక్తి లాంటివాడు. అల్లాహ్‌ను స్మరించనివాడు మృతుడి లాంటివాడు”. (సహీ బుఖారి : 6407)

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తన అనుచర సమాజానికి, అల్లాహ్‌ను స్మరించడానికి ఎన్నో సద్వచనాలు నేర్పారు. వాటిని ఆచరణలో పెట్టడం ద్వారా మనం ఎంతో పుణ్యాన్ని మూటగట్టుకోవచ్చు.

అయితే దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ద్వారా తెలియజేయబడని వచనాలతో అల్లాహ్‌ను ధ్యానించడం లేదా గత కాలానికి చెందిన పుణ్యపురుషుల, సూఫీ మహాశయుల పేర్లను జపించి వారి సంతోషాన్ని పొందగోరడం అనేవి పూర్తిగా నిషిద్ధం.

అబూహురైరా (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు :

“సూర్యుడుదయించే ప్రపంచంలోని వస్తువులలో అన్నింటికన్నా నాకు ఈ వచనాలు ప్రియమైనవి.

“సుబ్‌హానల్లాహి, వల్ హమ్దులిల్లాహి, వలా ఇలాహ ఇల్లల్లాహు, అల్లాహు అక్బర్”.

“అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు, సకల స్తోత్రాలూ అల్లాహ్ కే శోభిస్తాయి. అల్లాహ్ తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు లేడు. అల్లాహ్ అందరికన్నా గొప్పవాడు”.

(సహీ ముస్లిం - కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఆ వత్తేబా వల్ ఇస్తైగ్ ఫార్, బాబ్ : ఫజ్జత్తహ్లీ వత్తసీహి వద్దుఆయి).

అబూహురైరా (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు: “రెండు వచనాలున్నాయి. అవి పలకటానికి నాలుకపై చాలా తేలికగా వున్నా అల్లాహ్ త్రాసులో చాలా బరువుగా త్రూగుతాయి. ఆ రెండు వచనాలు అల్లాహ్‌కు ఎంతో ప్రియమైనవి. అవి- సుబ్‌హానల్లాహి వబిహమ్దిహి, సుబ్‌హానల్లా హిల్ అజిం”.

అల్లాహ్ తన స్తోత్ర సమేతంగా పరిశుద్ధుడు, మహాన్నతుడైన అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు.

(సహీ ముస్లిం- కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఆ వత్తెబా వల్ ఇస్సైగ్ ఫార్, బాబ్ :
ఫజ్జిత్తహ్లి వత్తస్సీహి వద్దుఆయి)

ఇంకో హదీసులో - 'లాహౌల వలా ఖువత ఇల్లాబిల్లాహ్' ను స్వర్గ నిధుల్లో ఒకటి అని చెప్పబడింది.

(సహీ ముస్లిం - కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఆ వత్తెబా వల్ ఇస్సైగ్ ఫార్, బాబ్ :
ఇస్సైహ్ బాబి ఖఫ్ఫిన్ సౌతి బిజిక్రి)

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి ప్రామాణిక హదీసుల ద్వారా రుజువు చేయబడిన ఎన్నో ధ్యాన వచనాలు వున్నప్పటికీ ముస్లిం సమాజం లోని ఒక పెద్ద వర్గం ఇక్కడ కూడా పెడత్రోవ పట్టింది. దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) నేర్పని వచనాలతో, మృతుల పేర్లతో జపించడం సర్వ సామాన్యమై పోయింది.

అల్లాహూ, అల్లాహూ అని ధ్యానించడం, శనగిత్తులతో 70 వేల సార్లు కలిమా పఠించడం, లక్షన్నర సార్లు ఆయతే కరీమా పూర్తి చేయడం, షేఖ్ అబ్దుల్ ఖాదిర్ జీలానీ (రహమతుల్లా అలై) పేరును జపించడం, దాని ద్వారా ముష్టిత్తుకోవడం - లాంటి ప్రక్రియలు మనం చూస్తూనే వున్నాం.

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మంలో ఇలాంటి సాంప్రదాయ విరుద్ధమైన జపాలకు ఎలాంటి స్థానమూ లేదు. వీటిలో కొన్ని 'బిద్అత్' కోవకు చెందితే, కొన్ని మాత్రం నేరుగా షిర్క్ కోవకు చెందుతాయి. అందువల్ల వీటికి దూరంగా వుండడం ఎంతో అవసరం.

(3) ప్రశంసించడం :

దీనిని కూడా అల్లాహ్ కే ప్రత్యేకించాలి. కొన్ని విషయాలలో ఇది దైవేతరులకు కూడా ధర్మ సమ్మతమైనప్పటికీ, దీని సంపూర్ణ రూపంలో మాత్రం ఇది కేవలం అల్లాహ్ కే చెందుతుంది.

'అల్ హమ్దులిల్లాహి రబ్బిల్ ఆలమీన్' (ఫాతిహా : 1)

సకల లోకాలకూ ప్రభువైన అల్లాహ్ కే సమస్త స్తోత్రాలు.

“సప్తాకాశాలూ, భూమీ, భూమ్యాకాశాలలో వున్న సమస్తమూ ఆయన స్తోత్రం చేస్తున్నాయి”
(బనీ ఇస్రాయిల్ : 44)

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) అల్లాహ్ ను ప్రశంసించడానికి, ఆయన గొప్పతనాన్ని చాటడానికి విభిన్న సద్వచనాలు తన ఉమ్మత్ కోసం విడిచి వెళ్ళారు.

సుబ్ హానల్లాహ్, అల్ హమ్దులిల్లాహ్, లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్, అల్లాహు అక్బర్, లాహౌల వలా ఖువత ఇల్లాబిల్లాహ్, సుబ్ హానల్లాహి వబి హమ్దిహి, సుబ్ హానల్లా హిల్ అజీమ్ - వీటిలో కొన్ని.

అయితే దైవేతరులను ప్రశంసించే విషయంలో మాత్రం మితిమీరకుండా జాగ్రత్తపడాలి.

అబూబక్ర (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం ఒక వ్యక్తి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) సన్నిధిలో మరొక వ్యక్తిని ప్రశంసించాడు. దానికి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) మాట్లాడుతూ- నీవు నీ సోదరుని మెడ కోసేశావు, నీవు నీ సోదరుని మెడ కోసేశావు .... ఇలా పలు సార్లు అన్నారు. తదుపరి ఇలా ఉపదేశించారు :

మీలో ఎవరైనా తన సోదరుణ్ణి ప్రశంసించాలనుకుంటే యిలా అనాలి - ఇలా, ఇలా అని నేను అనుకుంటున్నాను, వాస్తవం అల్లాహ్ కే తెలుసు. నాకు అతని హృదయ వాస్తవికతను గూర్చి తెలియదు. అగోచర జ్ఞానం అల్లాహ్ వద్దనే వున్నది. నాకు తెలిసినంత వరకు అతను ఇలాంటి వాడు”.

(సహీ ముస్లిం - కితాబుజ్జుహుద్, బాబ్ : నహాయి అనిల్ మద్ హి
ఇజాకాన ఫీహి)

ఉసామా బిన్ జైద్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు.

“తమ పట్ల ఎవరైనా మంచిగా మెలిగినప్పుడు వారికోసం ‘జజాకల్లా హు ఖైరా’ (అల్లాహ్ నీకు ఉత్తమ ప్రతిఫలానన్ని ప్రసాదించుగాక) అని గనక ప్రార్థిస్తే, తాము వారిని మేలైన రీతిలో కొనియాడినట్లే.” (తిర్మిజి, సహీవుల్ జామె : 6244)

(4) కృతజ్ఞతలు తెలుపడం :

ఇది కూడా దీని సంపూర్ణ రూపంలో కేవలం అల్లాహ్ కే చెందే హక్కు. కొన్ని విషయాల్లో ఇది దైవేతరులకు ధర్మ సమ్మతమైనప్పటికీ, వారి విషయంలో మితిమీరకుండా జాగ్రత్త వహించవలసి వుంటుంది.

దివ్య ఖురానులో అల్లాహ్ ఉపవాసాల ఉద్దేశ్యాన్ని వివరిస్తూ ఇలా సెలవిచ్చాడు:

“అల్లాహ్ మీకు ప్రసాదించిన మహోపదేశానికి గాను మీరు అల్లాహ్ ఔన్నత్యాన్ని కొనియాడటానికి, ఆయనకు మీరు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవడానికి ఈ పద్ధతి తెలుపబడుతోంది”.
(బఖర : 186)

మరో చోట ఇలా సెలవిస్తున్నాడు :

“మీరు నన్ను జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి, నేను మిమ్మల్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకుంటాను. నాకు కృతజ్ఞతలు తెలుపండి. చేసిన మేలును మరువకండి”.

(బఖర : 152)

అనస్ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:

“ఏదైనా తిని తనకు కృతజ్ఞతలు తెలిపే, ఏదైనా త్రాగి తనకు కృతజ్ఞతలు తెలిపే దాసులంటే అల్లాహ్ ఎంతో ఇష్టపడతాడు.”

(సహీ ముస్లిం - కితాబుజ్జిక్రి వద్దుఅ వత్తైబా వల్ ఇస్సైగ్ ఫార్, బాబ్ :

ఇస్సైహ్ బాబిల్ హమ్మి బాదల్ అక్రీ వష్షుర్ బి)

నోటి ఆరాధనలకు సంబంధించిన వాస్తవికత యిది.

